

Összeállítás

a Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontban folyó szakpolitikai szempontból releváns kutatásokról

A Magyar Tudományos Akadémia közfeladatai közé tartozik, hogy „az Országgyűlés vagy a Kormány kérésére a kompetenciájába tartozó kérdésekben – főleg tudomány, az oktatás, a társadalom, a környezet és a gazdaság kérdéseiben – kinyilvánítja szakmai véleményét”. Az MTA Közgazdasági és Regionális Tudományi Kutatóközpont és a hozzá tartozó intézetek ennek szellemében működnek, fontos szempont, hogy az itt folyó kutatások eredményeit az egyes szakpolitikák kidolgozása során a mindenkori kormányzat fel tudja használni. A Kutatóközpont Tudományos Tanácsai, valamint a Kutatóközpont Nemzetközi Tanácsadó Testülete minden évben meghatározzák azokat közfeladatként felfogott célokat, amelyeket az egyes intézeteknek a következő években követniük kell. A következőkben röviden kiemelünk a KRTK intézeteinek kutatási portfóliójából néhány olyan területet, amelyeket különösképpen fontosnak tartunk Magyarország társadalom-, gazdaság-, oktatás- és innováció-politikája szempontjából. Mielőtt azonban a témák és eredmények felsorolására rátérnénk, hangsúlyozni kívánjuk a következőket:

- 1) Az intézetek alapellátásának stabil és független finanszírozása alapfeltétele annak, hogy a nemzetközi kutatási programok elvárásainak megfelelő színvonalú kutatógárda és kutatási asszisztencia álljon a szakpolitikai javaslatokat megalapozó alapkutatások rendelkezésére.
- 2) A kutatók és kutatócsoportok kutatási témáit az MTA vezetésével egyeztetett kutatási stratégiák prioritásai, valamint a hazai és nemzetközi pályázatokon elért eredmények határozzák meg.
- 3) Jelenleg is folynak a KRTK-ban olyan kutatások, amelyeket a kormányzati szervekkel (minisztériumokkal, a Költségvetési Tanáccsal, a KSH-val, a Gazdasági Versenyhivatallal, a Nemzeti Bankkal) egyeztetett prioritások alapján határozunk meg.
- 4) A KRTK-ban folyó kutatások sikeressége jelentős részben annak a kutatási infrastruktúrának köszönhető, amelyet az elmúlt évek során az MTA vezetésének támogatásával, a velünk partneri kapcsolatban álló kormányzati szervekkel egyeztetett fejlesztések során létrehoztunk (IT infrastruktúra, [Adatbank](#), [KRTK-KSH Kutatószoba](#), [Könyvtár](#), Társadalomtudományi Kísérleti Laboratórium).
- 5) Számos olyan kutatási terület van ahol, a KRTK nem csupán Magyarországon, de Európában is egyedülálló kutatási kapacitásokat épített ki. Ez mindeneke előtt a KRTK Adatbank és a KSH-val közösen kiépített KSH-KRTK Kutatószoba által nyújtott empirikus kutatási lehetőségeknek köszönhető.
- 6) **Sikeres szakpolitika nem közvélekedésre, hanem megbízható adatokra, koherens elméleti alapokra építő döntésekre és biztos módszertani ismeretekre épülő hatásvizsgálatokra alapozható. A KRTK munkatársai, az általuk művelt alapkutatásokra építve, pontosan ebben tudnak segíteni kormányzati partnereiknek. A közös munka sikerének természetesen fontos előfeltétele a partnerek szakmai tudása és együttműködési készsége.**

A KRTK szakpolitikai szempontból releváns kutatásai és kutatási eredményei

1. Foglalkoztatáspolitikai

A KRTK a foglalkoztatáspolitikával foglalkozó kormányzati szervekkel együttműködve 19 éve magyar és angol nyelven publikálja a Munkaerőpiaci Tükör című évkönyvét, amelynek Közelkép fejezete összefoglalja egy-egy különösképpen fontosnak tekintett téma hazai és külföldi kutatási eredményeit. Tavaly a munkaerőhiány volt, idén a nők, jövőre pedig a fiatalok munkaerő-piaci helyzete lesz a témája a sorozat tematikus fejezeteinek. A kötetek statisztikai blokkjai egyedülálló, ebben a formában máshol el nem érhető idősorokat tartalmaznak a magyarországi munkapiac és munkaerőpiaci politika jellemzőiről. A táblázatok excel formátumban letölthetők és kereshetők a KRTK Adatbank [honlapjáról](#). A Munkaerőpiaci Tükör évkönyv minden kötete szabadon elérhető az MTA KRTK KTI [honlapjáról](#).

Az MTA KRTK készítette el az ország első, átfogó, viselkedési modellekre alapozott munkaerő-piaci előrejelzési rendszerét. A KTI a rendszer különböző moduljainak felhasználásával 2014 óta évente nyújt előrejelzéseket és elemzéseket a Költségvetési Tanács számára. Arra törekszünk, hogy a rendszer innovatív frissítésével továbbra is képes legyen a munkaerő-piaci szereplők, valamint a kormányzat számára biztosítani a megalapozott döntésekhez nélkülözhetetlen munkapiaci információkat.

A Kutatóközpontban folyó munka-gazdaságtani kutatások eredményeit a kutatók a KTI által kiadott Budapesti Munkatudományi Füzetekben is [publikálják](#).

2. Oktatáspolitikai

A KRTK minden második évben online publikálja a [Közoktatás Indikátorrendszere](#) című kiadványt, mely az MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézetében kidolgozott, a magyar közoktatási rendszer jellemzőit leíró indikátor-rendszer. A kiadvány csaknem 100 mutató segítségével igen részletesen mutatja be az oktatási rendszerben zajló folyamatokat, azok belső és külső eredményeit. A kötet egyaránt alkalmas arra, hogy a szakpolitikai döntéshozók könnyen és pontosan tájékozódjanak a közoktatás aktuális állapotáról, illetve trendjeiről, és hogy az érdeklődő közönség megismerje a magyar közoktatást jellemző legfontosabb mutatókat. A kötetet kiegészíti a „Technikai útmutató A közoktatás indikátorrendszere című kiadványhoz”, ami ismerteti minden egyes indikátor számítási módját és az egyes indikátorokhoz felhasznált adatok pontos forrását. A kötetek mellett az indikátorok értékeit összefoglaló idősoros táblázatok külön-külön is letölthetők excel formátumban. A Kutatóközpontban folyó oktatás-gazdaságtani kutatások eredményeit a kutatók a KTI által kiadott Budapesti Munkatudományi Füzetekben is [publikálják](#). A KTI részvételével jelenleg folyó, nemzetközi EdEN project eredményei a projekt [honlapjáról](#) tölthetők le.

3. Egészségpolitikai

Bár eddig is folytak egészségpolitikai vonatkozású kutatások a KRTK-n belül, 2018. júliusában egy új, „Egészség és Társadalom” Lendület kutatócsoport jött létre, amely elsősorban az egészségi állapot és a társadalmi-gazdasági státusz összefüggéseit kutatja magyarországi egyéni szintű adatbázisokra támaszkodva. Az 5 éves kutatói programban vizsgáljuk többek között az egészségi állapotban megfigyelhető társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek meghatározó tényezőit; a munkapiaci státusz és egészségi állapot, az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés összefüggéseit, valamint az időskori munkapiaci aktivitás növelésének lehetőségeit. Egy nemrég megjelent [műhelytanulmányunkban](#) azt vizsgáljuk, hogy a háziorvosi praxisok betöltetlensége hogyan befolyásolja az antibiotikumok fogyasztását. Egy friss [publikációban](#) pedig a dohányzási tilalom szigorításának hatását vizsgáljuk az újszülöttek egészségi állapotára és a csecsemőhalálozás valószínűségére.

4. Családpolitika

Társadalmi és szakpolitikai szempontból fontos kutatási területnek tartjuk a családpolitikai intézkedések foglalkoztatási hatásainak vizsgálatát. A családpolitikai eszköztár (pl. GYED, bölcsődei és óvodai ellátások) egyik kiemelt célja a népesedési krízis megoldása. Ezzel kapcsolatban nemzetközi szakmai konszenzus van arról, hogy Európa országaiban ott születik több gyermek, ahol a nők nem kell választania a gyermekvállalás és a munkavállalás közt, így a családpolitikai eszköztár hatása a nők munkavállalására jó fokmérője az intézkedések sikerességének. Egy megjelenés alatt álló [tanulmányunk](#) azt vizsgálja, hogy az óvodai helyekhez való hozzáférés mennyivel képes növelni a nők foglalkoztatottságát. Ehhez kapcsolódik az a [tanulmány](#), amely megmutatja, milyen családpolitikai eszközökkel és milyen intézményi környezetben segíti leginkább az óvoda az anyák munkapiaci visszatérését. Az idei, 2018 őszi [megjelenő](#) Munkaerőpiaci Tükör fókuszában is a nők munkavállalása áll, azon belül is kiemelt szerepet kap a kisgyermekes nők munkaerőpiaci helyzetének elemzése.

5. Versenypolitika

Kutatásainak jelentős része kapcsolódik a versenypolitika kérdéseire. A kutatások eredményeit a 2007 óta megjelenő „[Verseny és szabályozás](#)” című évkönyvben is publikáljuk. Az évkönyv az új tudományos eredmények és a szakpolitika egymásra találásának elősegítését, a verseny- és az ágazati szabályozás gazdasági elemzésekkel való alátámasztását tartja feladatának. A kiadvány iránt az államigazgatás, a verseny- és ágazati szabályozó hatóságok, a bírói kar versenyjogi, szabályozási kérdésekben eljáró tagjai, az ezzel a témával foglalkozó felsőoktatási intézmények, a tanácsadó cégek, a fogyasztói szervezetek és a szabályozások, versenyhatósági eljárások által különösen érintett vállalkozások részéről tapasztalható érdeklődés. Az itt megjelenő kutatások a verseny- és ágazati szabályozásban tipikusan alkalmazandó interdiszciplináris megközelítéssel, a jog és a közgazdaságtan együttélésével, a közgazdasági elemzési lehetőségek határaival, az alkalmazható módszerekkel foglalkoznak. A „Verseny és szabályozás” című évkönyv legutóbbi, [tizedik kötete](#) elemzi a versenyszabályozásban alkalmazott fúziós eljárásrendek hatékonyságát, a versenyszabályozási engedékenységi politika hatásait és alkalmazását, a versenyfelügyeleti bírság kérdéseit, a vállalkozói szerveződések szerepét, a hálózatsemlegesség problémáit, az európai gáz kapacitásaukciónak hatásait és az állami támogatások verseny- és ágazati szabályozásban való értékelését. Az évkönyv a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és az MTA KRTK között létrejött együttműködési megállapodás keretében készül. A GVH-val kialakult jó munkakapcsolat során az MTA KRTK KTI közgazdasági elemzéssel járult hozzá a GVH mobil ágazati vizsgálatához és rendszeresen részt vesz és sikeresen pályázik a GVH által kiírt szakmai pályázatokon. Az MTA KRTK KTI kutatói 2014-ben elkészítették „A GVH működéséből származó jóléti haszon mértékéről (ex-ante impact assessment)” című elemzés szakmai értékelését.

6. Szociálpolitika

A KRTK-ban folyó közösségi gazdaságtani, közpolitikai és regionális kutatások sok helyen érintkeznek más szakpolitikai területekkel, így a szociálpolitikával – tágabb értelemben a társadalompolitikával – is. A nyugdíjrendszerekkel kapcsolatos alapvető kutatások mellett rendszeresen születnek szakpolitikai természetű elemzések is a magyar nyugdíjrendszerről (például [itt](#) és [itt](#)). A témában való rendszeres publikálás mellett az intézet kutatói több szakpolitikai elemzésre vonatkozó kormányzati felkérésnek is eleget tettek. Több kutatás is foglalkozott és foglalkozik a szociális ellátórendszer területi vonatkozásaival, a szociális ellátások és az önkormányzatiság kapcsolatrendszerével. Ide tartoznak a kora gyermekkori és a kisgyermekes ellátások szabályozásának térszerkezeti hatásaival kapcsolatos kutatások is. Részben a foglalkoztatáspolitikai témához kapcsolódnak, de önállóan is megjelennek a közfoglalkoztatás szociális vonatkozásaival és az aktív korúak szociális ellátásával kapcsolatos

elemzések. A Költségvetési Tanács felkérésére 2016-ban és 2017-ben készített tanulmányok [itt](#) és [itt](#) érhetők el a Parlament honlapján.

7. Fejlesztéspolitika

A fejlesztéspolitikai kérdések jól illeszkednek a KRTK-ban végzett [vállalati versenyképesség kutatásokba](#), amelyben integrált módon vizsgáljuk egyrészt a különféle vállalati támogatásokat (beleértve a fejlesztési forrásokat, innovációs támogatásokat vagy a külkereskedelemmel kapcsolatos politikák hatását), másrészt a vállalati versenyképességet meghatározó vállalati jellemzőket, mint például a munkaerő összetételét. Ilyen módon a vállalati viselkedés vizsgálatát szolgáló adatok és az ahhoz kapcsolódó eredmények, amelyek alapkutatásból származnak, a fejlesztéspolitika működésének és hatásainak komplexebb és mélyebb elemzését teszik lehetővé. Eddigi kutatásaink foglalkoztak mind a források elosztásának kérdéseivel, mind a különféle programok vállalati hatásainak vizsgálatával. A források elosztásának [vizsgálata](#) egy részről rámutat az itt megfigyelhető területi egyenlőtlenségek mértékére, másrészt arra, hogy a források általában a hatékonyabb vállalatokhoz kerülnek, amely így segítheti az erőforrások hatékonyabb allokációját. A gazdag vállalati adatokra épülő hatásvizsgálatok segíthetnek azoknak a vállalatoknak az azonosításában, amelyek a leghatékonyabban tudják felhasználni a forrásokat, a dolgozói adatokkal összekapcsolt vállalati adatok pedig a munkapiaci hatások pontos becslését teszik lehetővé.

8. Külgazdasági stratégia

A külgazdasági stratégia megalapozásának fontos intézménye a [Világgazdasági Tudományos Tanács](#), amely 2017-ben kezdte meg működését az MTA Főtitkára kezdeményezésére, a Világgazdasági Intézet koordinációjával. A Tanács évente négy plenáris vitát szervez a világgazdaságnak Magyarország szempontjából leginkább aktuális kérdéseiről. A vitaindító előadást az adott terület elismert kutatója tartja, melyet két korreferátum és vita követ. A Tanács tagjai és állandó meghívottai között a tudományág legnevesebb tudósai mellett a kormányzati szféra (minisztériumok, MNB) és az üzleti körök vezető képviselői szerepelnek. Az előadások és a vita sajtó nyilvánosak, róluk az MTA honlapján elérhető videó felvétel készül. Az előadások és korreferátumok anyagait írásos formában évente megjelenő összefoglaló kötetben is megjelentetjük az Akadémiai Kiadónál. Az eddigiekben a következő témákról tartottunk vitaalkalmat: műszaki fejlődés és gazdasági növekedés, kelet-ázsiai felzárkózási modellek (Japán, Korea, Kína), Oroszország fejlődése. További két alkalom megszervezése kezdődött el: az Európai Unió aktuális kérdései és a világkereskedelem jövője témakörökben. A KRTK-ban a külgazdasági stratégia alakításához kapcsolódó legfontosabb alkalmazott kutatások a következők:

Magyarország beilleszkedése a globális értékláncokba: Alapvető nemzeti érdek, hogy a globális értékláncokban minél nagyobb és minél több hozzáadott értéket előállító szerepünk legyen. A folyamatnak és az ezt előmozdító gazdaságpolitikai eszközök alkalmazásainak kutatása folyik több hazai és [nemzetközi kutatási projekt](#) keretében.

Ipar 4.0, technológia transzfer és innováció: A gazdasági növekedést hosszútávon fenntartó műszaki-gazdasági folyamatok világtrendjeinek követése, ezek alkalmazása Magyarországon, a hatékony adaptációt elősegítő intézményi és társadalmi feltételek kutatása. (Példák a témával kapcsolatos kutatási eredményekre [itt](#) és [itt](#) érhetők el)

Legfontosabb európai külgazdasági partnereink: A rendszerváltást követően Magyarország legfontosabb külgazdasági partnerei az európai országok, az Európai Unió egyben az ország legfontosabb külső fejlesztési forrása. (Példák a témával kapcsolatos kutatási eredményekre [itt](#) és [itt](#))

Gyorsan fejlődő feltörekvő országok kutatása: A világgazdaságban zajló súlyponteltolódás kutatása a magyar gazdaság számára létfontosságú külgazdasági feltételrendszer változásait mutatja be. Kutatásaink leginkább [Kína](#), [Oroszország](#), [Törökország](#), Irán, [Brazília](#), [Dél-Afrika](#) vonatkozásában intenzívek, sok futó és elbírálásra váró kutatási pályázattal.

9. Agrárpolitika

Az agrárpolitikák hatását elemző kutatások fontos részei a KRTK agrárgazdaságtani és vidékfejlesztési kutatásainak. Ezen belül kiemelt szerepet játszanak az üzemszintű adatokon alapuló agrárpolitikai hatáselemzések, amelyek az agrártámogatásoknak a hazai mezőgazdasági üzemek termelékenységére gyakorolt hatását vizsgálják, különös tekintettel a hátrányos helyzetű térségekben működők jövedelemkockázataira, illetve azok beruházási aktivitására. A [kutatások](#) olyan kérdésekre is keresik a választ, hogy miként ösztönözhetik a támogatások a rövid élelmiszerláncok elterjedését, a termelők szorosabb együttműködését. A vidékfejlesztési politikák kutatásának gerincét elsősorban az EU vidékpolitikáját jellemző “LEADER módszer” értékelése, a magyar integrált vidékfejlesztési intézményhálózat kiépülésének nyomon követése, nemzetközi összehasonlításokból szerzett tapasztalatok [hasznosítása](#) alkotják. A vidékfejlesztési kutatások másik iránya az Európai Unió támogatásoknak a kistérségek jóllétére gyakorolt hatását [vizsgálja](#).

10. Klímapolitika

A klímapolitikai kutatások keretében a KRTK kutatói a társadalom és a gazdaság fejlődésének a klímaváltozással összefüggő hosszú távú folyamataira vonatkozó [előrejelzéseket](#) készítenek. Ezek az ingyenesen hozzáférhető, [publikált előrejelzések](#) a gazdasági folyamatok, a földhasználat (szükséges és kényszerű) átalakulásának, a népesség területi változásának, összetételének, a lakosság attitűdbeli hozzáállásának, adaptációs készségének modellezésén alapulnak. A társadalmat érintő problémakör kiemelt területe a klímaváltozás egészségre gyakorolt hatása. Az ehhez kapcsolódó kutatások eredményei alapján megfogalmazott javaslatok az egészségügyi ellátó szervek hatékonyságának növelését célozták. A klímapolitika fontos területe a megújuló energiaforrások használata és az energiahatékonyság növelése. Az ebben a témában megvalósított kutatások eredményei mindenki számára elérhetők, [hazai](#), [nagyregiói](#), vagy [kisregiói](#) szinten egyaránt.

11. Innovációpolitika

A KRTK kutatói évtizedek óta vizsgálják a [közvetlen külföldi tőkebefektetések](#) és a [nemzetközi értékláncok hatását](#) a magyar gazdaság teljesítményére és versenyképességére, az új termékek és [szolgáltatások](#), termelési eljárások, [vezetési-szervezési módszerek és szervezeti formák](#) bevezetésére, azaz a magyar gazdaságban zajló [innovációs folyamatokra](#). Kutatóink vizsgálják a magyar vállalatok innovációs stratégiáját, [termelékenységét](#) és teljesítményét, [az innováció és az export kölcsönhatásait](#). Fontos kutatási témánk a [kockázati tőkebefektetések](#) hatása, [a vállalkozások és a közfinanszírozású kutató szervezetek innovációs együttműködése](#), [az innovációs tevékenységek mérése](#), a [regionális innovációs rendszerek](#) működése, a [szabadalmaztatás](#), valamint az [innovációpolitika](#) stratégiai megalapozása – kiemelten [a technológiai előrettekintés](#) módszere –, [eszközrendszer](#) és a hatások vizsgálata, illetve az innovációpolitika és az innovációs folyamatokra és teljesítményre ható [más szakpolitikák](#) kölcsönhatásai és az összehangolásuk szükségessége. Az utóbbi években a [társadalmi innovációs folyamatok](#) és a társadalmi innovációt támogató szakpolitikai eszközök elemzését is elkezdtük. A KRTK kutatói a kormány felkérésére rendszeresen véleményezik az innovációpolitikai dokumentumokat, szakértői tevékenységükkel hozzájárultak a legutóbbi, 2018. januárban elfogadott innovációs stratégia kidolgozásához. A Központ kutatói az Európai Bizottság és az OECD innovációpolitikai és előrettekintési szakértői munkacsoportok tagjaiként

is hozzájárulnak a módszertani és szakpolitikai elemzésekhez, fejlesztésekhez, pl. [az EU következő K+F Keretprogramja megalapozásához](#) és az ún. [új termelési forradalomra való felkészüléshez](#).

12. Energiapolitika

Energiabiztonság és diverzifikáció Közép- és Kelet-Európában címmel folytatott kutatásunk célja az, hogy felmérjük a nemzeti ellátásbiztonsági megfontolások és politikák hatását a régió villamosenergia-piacaira, azon túlmenően a térség energia import-volumenére. A projekt hét ország-tanulmányon alapul, amelyek esetében vizsgáljuk az ellátásbiztonságra és rendszerstabilitásra vonatkozó jogi és szabályozási kereteket, az egységes villamos-energia piachoz való viszonyt, a hálózati rugalmasságot és az azzal kapcsolatos energiamix trendet, illetve az átviteli hálózattal kapcsolatos kérdéseket. Ezen az alapon készítünk egy „ellátásbiztonsági környezettanulmányt” a magyar villamosenergia szektor számára, ami kitékint a régiós energiamixek és piaci integrációs folyamatok várható irányaira, állapotára és trendjeire is.

A PAKS II: beruházás gazdasági-társadalmi hatásai: A KRTK bekapcsolódott az MTA és a Miniszterelnöki Hivatal együttműködésében szerveződő PAKS II kutatási programba. Ennek keretében elemezzük a beruházás hatását a tágabb térség fejlődésére. A több modulból álló kutatás célja a) nemzetközi példák megismerése és a hasznosítható tapasztalatok levonása, b) a beruházás várható hatásának elemzése a paksi térség munkaerőpiaci környezetére a KRTK Adatbank [GEO adatbázisának](#) felhasználásával, c) a helyi társadalmak várakozásainak, és bizalmi szintjének megismerése, d) a térség fejlesztési lehetőségeinek felmérése és összehangolása. Ilyen elemzéseket a Regionális Kutatások Intézete már korábban is végzett az atomerőmű számára. A 2001 és 2011 között végzett kutatás záró tanulmánya valamint a Paksi Atomerőmű bővítésére vonatkozó összefoglaló [itt](#) és [itt](#) érhető el.

13. Európai integrációs politika

Az Európai Unió fejlődését számos területen elemezzük. 2018 elején megjelent tanulmánykötetünk „[Változó Európai Unió a változó világban](#)” címmel az Európai Unió legfőbb kihívásairól szól. Bemutatja az eurózóna továbbfejlesztési lehetőségeit, a munkaerő, a tőke, az áruk és a szolgáltatások szabad áramlásának jelenlegi helyzetét, a konvergencia tendenciáit, a Brexit problémáját, valamint az Európai Unió globális kapcsolatrendszerét és annak átalakulását. Külön kutatás foglalkozik az exportot befolyásoló tényezőkkel, összehasonlítva a balti, a visegrádi és az ibériai országok tapasztalatait. A hazai KKV-k exporttevékenységére ható korlátozó és ösztönző eszközöket kérdőíves felmérés keretében vizsgáltuk meg. [Műhelytanulmányaink](#), publikációink foglalkoznak a magyar és visegrádi országok bekapcsolódásával a globális termelési láncokba, az euró bevezetésével, árfolyampolitikával térségünkben és a német hegemon szerep következményeivel is.

14. Vízgazdálkodás

A KRTK kutatásai között szerepel a vízgazdálkodáshoz, a vízrendszerekhez, vizes élőhelyekhez kapcsolódó beruházások és a területi fejlődés, területfejlesztés hazai [Duna-térségi](#) vizsgálata. Kutatjuk a területfejlesztés környezeti, vízügyi kapcsolatrendszerét a [Szigetközben](#); a [Homokhátság](#) területén; az épülő [hidak](#), [folyóparti](#) és [vízügyi nagyberuházások](#) térszerkezeti-területfejlesztési, [geopolitikai](#) hatásait. Kormányzati vagy térségi megbízásból számos kapcsolódó fejlesztési dokumentumot készítettünk (pl. a [Balaton Kiemelt Üdülőkörzet](#), a magyarországi [Felső-Duna](#) szakasz, az [Alsó-Szigetköz](#) fejlesztési tervét; a [Duna](#), ill. [Tisza komplex program](#) nemzetközi kitékintését), valamint az *EU Duna Stratégia* hazai előkészítésében is közreműködtünk. Szerepet vállaltunk az MTA víztudományi kutatási program előkészítésében 2017-ben.

15. Területfejlesztés

A KRTK folyamatosan részt vesz a mindenkori kormányzat területi politikájának a megalapozásában, a különböző országos területfejlesztési dokumentumok elkészítésében és véleményezésében. A Nemzetgazdasági Minisztérium Területfejlesztési Főosztálya felkérésére a Regionális Kutatások Intézete rendszeresen készít döntés-előkészítő tanulmányokat (a legutóbbiak: „Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban szereplő térségkategóriák felülvizsgálatának megalapozása” (2017), „A területi folyamatok hosszú távú értékelése és előrejelzése” (2018)). Az intézetben nemzetközi konzorciumok keretében bő évtizede folynak olyan kutatások, amelyek európai léptékben tárják fel a területi folyamatokat, értelmezik azok sajátosságait, hozzájárulva az unió kohéziós politikájának megalapozásához. A legújabb projektek közül 2017-ben zárult a belső perifériákat vizsgáló [PROFECY](#), és 2018-ban zár a [COMPASS](#), mely az európai területi tervezési folyamatokat [elemzi](#). A regionális tudomány legújabb eredményeit közvetíti a területfejlesztési szakmai szereplők felé a *Tér és Társadalom* című, az RKI 1987 óta megjelenő negyedéves tudományos [folyóirata](#).

16. Iparpolitika

A KRTK intézetei rendszeresen kutatják a magyar ipar fejlődését, a kihívásokat és az azokra adott szakpolitikai válaszokat. A [feltáró monográfiák](#), gyűjteményes tanulmánykötetek és önálló szakkikkek mellett a 2000-es évek második évtizedétől indult kutatások foglalkoztak [az újraparosítás lehetőségeivel](#), a hazai ipar [európai](#) és [világgazdasági](#) integrációjával, a magyar ipar [magasabb hozzáadott érték felé történő elmozdulásával](#), valamint az ipar regionális és nemzeti [innovációs és intézményi környezetével](#). A jelenleg folyó és most induló kutatások vizsgálják [a hazai KKV-szektor fejlődésének dilemmáit](#), a közép-európai ipar [külső tőkefüggésének](#) következményeit, az Ipar 4.0 [alkalmazkodás kérdéseit](#), valamint az egykori ipari válságtérségek [új fejlődési folyamatait](#).

17. Közigazgatás, közmenedzsment

A KRTK Regionális Kutatások Intézetének kutatócsoportjai évtizedek óta kutatják a közpolitikák formálódását, a centralizáció és a decentralizáció trendjeit, intézményeit és azok térbeli megjelenését, a közszolgáltatások minőségét, elérhetőségét és a szolgáltatás-ellátás különféle módjait, valamint a közpénzügyek alakulását. A közigazgatás szerepének és kiterjedtségének nemzetközi és hazai szinten [változó trendjei](#) az intézet által folytatott empirikus kutatások állandó témakörei. Az intézetben folyó hazai kutatások kiterjedtek [a helyi önkormányzati rendszer változásaira](#), nemzetközi szinten pedig az európai országok többszintű kormányzásának kutatására az [ESPON alkalmazott kutatási programjának](#) keretében. [Az állami szerepvállalás kiszélesedésével](#) egyre erőteljesebb figyelem irányul a kutatásokban a helyi önkormányzatok nem klasszikus közfeladat-ellátásra, az adaptív helyi gazdaságfejlesztés lehetőségeire, a helyi erőforrások hatékony hasznosításának menedzsmentjére, a fejlesztési koalíciók kiépülésének lehetőségére, az agglomerációs/térségi kormányzási és együttműködési formákra, valamint a város- és településhálózatok fejlődésére.